

2702

כמה כוונות אצל

לשם חיוב

ארבעים יכנו כה, ג

מעם אחת נפגש הצדיק רבי יחיאל מיכל מאוסטרובצה עם רבה של וילנא הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי.
 פיקש רבי חיים עוזר מרבי יחיאל מיכל שיגיד דבר תורה, נענה לו רבי יחיאל מיכל ואמר דבר תורה חריף ועמוק עד מאד.
 נרעש רבי חיים עוזר והכריז: רבי יחיאל מיכל! אתה גברא רבא!
 מי שאומר דבר תורה מחודד - אמר רבי יחיאל מיכל - עדיין איננו גברא רבא...

1
 וקבלת
 ועד
 עיר

ומי כן ראוי להיקרא בתואר זה? תמה רבי חיים עוזר.
 אשאל אותך שאלה - אמר רבי יחיאל מיכל - הגמרא במסכת מכות אומרת: כמה טפשים האנשים הקמים לפני ספר תורה ואינם קמים לפני אדם גדול, שבתורה כתוב: "ארבעים יכנו" ובאו חכמים בכוחם הגדול ומיעטו ואמרו שחייב מלקות הוא רק שלושים ותשע ולא ארבעים.

ומשח - המשיך רבי יחיאל מיכל - מדוע הגמרא מביאה ראייה מפסוק זה ולא מביאה ראייה מפסוק שנכתב קודם לכך שהרי בויקרא (כג, טו) נאמר: "תספרו חמשים יום" וחכמים העמידו את הדבר בארבעים ותשע יום?
 זו אכן קושיה חזקה עד מאד! התפעל רבי חיים עוזר - ומה באמת התירוץ?

התשובה - אמר רבי יחיאל מיכל - לדרוש שיש לספור ארבעים ותשע במקום חמשים זה עדיין לא פועל שום דבר, אבל להפחית

2
 חס"ה

מכה אחת מיהודי ובכך להקל מעליו את צערו - זה גברא רבא!

מדוע אין לנו חלוקה בין סוגי מצוות? נראה ברור, שהתורה לא באה כדי לתת מערכת חוקים על מנת שאנשים לא יבלעו איש את רעהו, וכמובן ברור שהתורה איננה ספר רפואות; לא זהו הבסיס שעליו התורה עומדת. בעובדה שבתורה ישנו ערכוב בזה בין סוגי המצוות, כמו גם חוסר היכולת שלנו להסביר את רצף העניינים - מלמדת אותנו לימוד עיקרי אחר: אם אנו מקבלים את התורה, אין לנו ברירה אלא לקבל אותה כמות שהיא. אנו יכולים לקבל את התורה רק אם נקבל אותה על כל המרכיבים הרבים והשונים שלה, וזאת מפני שאין התורה מחלקת ביניהם, היא לא רואה הבדל בין הדברים. בפרשה הזאת, רוקא משום שהיא מרובה בעניינים ובנושאים שונים, ישנה אפשרות להיכנס לעובי הקורה של תמצית התורה. יש מעט מאוד מקומות בהם יש תערובת כזו של דברים גדולים וקטנים, חשובים יותר וחשובים פחות, יום יומיים ואחרים, כמו בפרשה הזאת, והיא מלמדת אותנו שבתורה אין אכחנה בין מצוות חשובות ופחות חשובות. סך כל המצוות, בכל התחומים, יוצר מעין הגדרה לגבי מהותה של התורה; יש גשר העובר מכאן עד לקב"ה, שלעם ישראל (ולדעת הרמב"ם, כך זה גם עם כל האומות) אין גשר אחר זולתו - והגשר הזה עובר דרך התורה. התורה היא הקושרת בין האדם לבין הקב"ה, וכל שאר הדרכים שמחפש האדם לעצמו, הם אולי דברים טובים ויפים, אולם רוח יישאם, הם בגדר דמיון בעלמא. אדם יכול לדמיין לעצמו שיש דרך מכאן עד שם, אך בסך הכל רק דרך אחת עוברת מההוויה שלנו עד לקב"ה, וזוהי דרך התורה.

סוגי מצוות
 אם היה צריך לשאול האם פרשתנו עוסקת במצוות שבין אדם למקום או במצוות שבין אדם לחברו, או בלשון חכמים: האם היא עוסקת בממונא או באיסורא - התשובה היא, שהפרשה עוסקת גם בזה וגם בזה. היא נוגעת בין דברים שבין אדם לחברו ובין בעניינים שבין אדם למקום. מכאן נראה, כמו ממקומות נוספים בתורה, ששיטת החלוקה שלנו בין מצוות למצוות, איננה חלוקה שהתורה מחזיקה בה. חוסר החלוקה הזו ניכר בתורה כאופנים שונים. לא רק שאין הבחנה בין מצוות שבין אדם לחברו למצוות שבין אדם למקום, אלא שלמרבית ההפתעה אין הבחנה גם בין דבר גדול לקטן, בין עיקר לבין מצווה הנראית כתוספת או כשולית. ישנם דברים שהיינו אומרים עליהם שהם עיקר גדול, שהעולם עומד עליהם, ולעומתם יש דברים שהיינו אומרים שהם בסך הכל פרטים. בתורה אין שום חלוקה ממין זה, ונראה, שההבדל הזה בין מצווה למצווה כלל איננו תופס מקום. אפילו בתוך עשרת הדיברות ניכרת במידה מסוימת השוואת הקטן והגדול; מופיעים שם דברים כעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, דברים שהם עיקרי האמונה, לצד דברים כאיסור "לא תחמוד" ו"לא תשא" - שעד כמה שהם חמורים, לא נראה שהם עומדים בשורה אחת עם הראשונים.

11

מדיכן יצא בן סורר ומורה

1 **"כי** יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו'" וראה באבן עזרא שכתב דנסמכה פרשה זו לפרשת אשת יפת תואר "והעד ושם אמו וכיו" וכוונתו מה שנאמר אצל הרבה מלכים "ישם אמו", וכמו"כ אצל אבשלום כי היה בן יפת תואר. וכן כתב רש"י לעיל בפרשת יפת תואר (כא,יא) ולקחת לך לאשה לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר וכו' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכן נסמכו פרשיות הללו.

6 **ומאז ומעולם נתעוררתי לשאול בענין זה, למה מגיע עונש לאותו איש שלוקח לעצמו יפת תואר, ומזה נענש שנולד לו בסופו של דבר בן סורר ומורה.** והרי מפורש הוא ע"י רבותינו וכפי שהביא גם רש"י ז"ל שהתורה התירה לו לקחת את אותה יפת תואר, כי מוטב שישאנה בהיתר ולא יקחנה באיסור, ועכ"פ הוא עושה זאת בהיתר גמור, ולמה מגיע לו על כך עונש כשעושה דבר המותר עפ"י תורה. ואם תאמר שאולי היה לו להחמיר על עצמו, ואעפ"כ לא לשאתה ולא להביאה לביתו, וכי בגלל זה שהוא לא מן המחמירים מגיע לו עונש כזה שיוולד בביתו בן סורר ומורה, והוא תימה!

3
Pc
ה' קצ"ו י"פ

6 **ונראה לומר דבן סורר ומורה אינו עונש לזה שלקח אשה יפת תואר, אלא שזו תוצאה טבעית שכלית והגיונית שזה מה שעתידי לצאת מאבא כזה שהילד רואה את תאוותיו, את יצריו, ובודאי זה בא לידי ביטוי בבית גם בענינים אחרים.** ובכן, מאוירה כזו, ומבית כזה, אך טבעי הוא שיצא בן סורר ומורה, וכי מה יעשה הבן ולא יחטא.

7 **ביאור הדברים הוא עפ"י הירושלמי שהובא בתוספת בתגינה (טו,א) ד"ה שבו בנים שובבים חוץ מאחר, ובירושלמי פירש למה אירע לו כך דכ"ו ולמדו שם לדרוש את הפסוק "טוב אחרית דבר מראשיתו" ודריש ליה ר"מ לאדם שהוליד בנים בילדותו ומתו, ובזקנותו הוליד ונתקיימו, ואמר לי (אחר) ר' עקיבא רבך לא כך דרש, אלא טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו, ובי הוה המעשה, אבויה אבי הוה מגדולי ירושלים, וביום שבא למהולי, קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולר"א ולר' יהושע במקום אחר, מן דאכלין ושתין שרין ומטפחין ומרקדים, אמרי עד דאלין עסקין בדידהו, נעסוק בדין, ישבו ונתעסקו בדברי תורה, ירדה אש מן השמים והקיפה אותן, אמר לון אבויה אבא, גברין - מה באתם לשרוף ביתי, אמרו לו ח"ו, אלא יושבין היינו וחוזרין דברי**

26 **תורה [ואגב, העיר בספר שערי אורה על מה שאמרו חוזרין דברי תורה, שע"י שחזרו הרבה פעמים, ומ"מ הרגישו בזה טעם וחביבות, לכך הגיעו לשמחת הר סיני כדברי הגמ' בברכות (סג,ב) שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני. ולדיקות כזו הגיעו ע"י החזרה, וזהו שאמרו "וחוזרין דברי תורה" דייקא. ומיהו לפי פשוטו יחוזרין מלשון חרוזים, כלומר מגלגלים וקושרין דבר לדבר], מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, לא באש נתנו. אמר, הואיל וכך כוחה של תורה, אם יתקיים הבן הזה, לתורה אני מפרישו, ולפי שלא היתה כוונתו לשמים, לפיכך לא נתקיימו בו, עכ"ל.**

36 **ובכן, האמת היא שגדול הוא כוחה של תורה, עד שיכולה האש להקיף את מי שעוסק בה כקבלת התורה בהר סיני, אבל לא לשם זה צריך לעסוק בתורה, זו כוונה פסולה, כי בתורה צריך לעסוק מפני שהיא תורת ה' והיא חיינו ואורך ימינו, ולא מפני הכבוד שנותנים לגדולי תורה. ובכן, אלישע בן אבויה חונך מקטנות שתורה לומדים לשם כבוד, ובודאי בכל פעם שקצת התרשל מלימוד התורה הרי הוריו דחקו בו וזירזו אותו ללמוד בטענה "שכך לא יהיה לך מזה כבוד", ורק אם תלמד הרבה יתנו לך גם כבוד הרבה.**

41 **זו בדיקת הסיבה ליציאתו לתרבות רעה וכדברי הגמרא בקידושין (לט,ב) בשם איכא דאמרי שהוא ראה את לשונו של חוצפית המתורגמן שהיתה מלחכת בעפר שהיה בו דבר אחר, ואמר אלישע בן אבויה, פה שהפיק מרגליות ילחך עפר!! - נפק וחטא". והיא היא הסיבה והטעם, אם תורה מביאה כבוד כפי שחינכוהו, כי אז לא יתכן שחוצפית המתורגמן ינשפל כבודו עד לעפר. וכיון שראה שלא תמיד יש כבוד מתורה, יצא וחטא. כי כאן נתערער כל הבנין שנבנה בבית אביו, בחינוך הקלוקל שקיבל.**

46 **נמצא שבן סורר ומורה אינו עונש למי שלקח אשה יפת תואר, אלא שזו תוצאת החינוך והדוגמה האישית שראה בבית אביו, עד שכמעט ואי אפשר אחרת.**

51 **אפשר להוסיף בדרך דרוש על מה שנאמר כאן אצל בן סורר ומורה "שאינו שומע בקול אביו ובקול אמו", כלומר - יכול היה לשמוע קול אביו בניגון הגמרא, בזמירות של שבת, בדיבור בנחת כיאה לחכמים. יכול היה לשמוע את קול אמו מלמדת אותו "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמן", את קול האמא המלמדת אותו לומר**

2

(5) אסור עישון סיגרים
אסור עישון סיגרים

(4) ע"כ

בכל בוקר עם ההשכמה "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך". אבל הוא לא שמע את הקולות הללו, הוא שמע קולות של תאוה ליפת תואר, הוא שמע קולות של יצה"ר, ומי שאלה הקולות שהוא שומע אי אפשר שלא יצא בן סורר ומורה. כי רק מי ששומע את קול ה' בכוח, רק לו יש סיכוי לצאת בן תורה וירא שמים.

(6) ע"כ י"ו

לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבוא להם בקהל ה' עד עולם, לא תתעב אדומי וגו', לא תתעב מצרי וגו' בניס אשר יולדו להם דור שלישי יבוא להם בקהל ה' (כג, ד-ט).

ר' שמעון אומר, מצריים הם טבחי את ישראל בים, ואדומים הם קדמו את ישראל בזרב, ולא אסרם הכתוב אלא עד שלשה דורות, עמונים ומואבים שנטלו צה להחטיא את ישראל אסרם הכתוב אסור שלם, ללמד שהמחטיא את האדם קשה לו מן התורגו, שהתורגו אינו מציאו אלא מן העולם הזה, והמחטיאו מציאו מן העולם הזה ומן העולם הבא - ספרי, והבא ברשי.

אותו בלא מזונות או בלא לוייה היו נחשבים משופכי דמים; וכעין זה מצינו במס' נדרים (מ' א') יצא ר' עקיבא חרש, כל מי שאינו מבקר חולים כאילו שופך דמים, מבואר ג"כ שהתתרשלות והמניעה מהאמצעים שעל ידם היה יכול להנצל מהמיתה, הרי הוא כאילו שופך דמים.

בענין הזה יש להתבונן, דלא רק מי שמחטיא את האדם בפועל הוא הנקרא מחטיאו, אלא אף מי שהיה באפשרותו להשתדל לעזור לו באיזה עזר וסיוע שהוא, ועל ידי זה אולי

לא היה בא האדם לידי חטא, הוא לא עשה כן, גם הוא נקרא מחטיאו, ונתבע על זה כאילו היה ח"ו מחטיאו בפועל ובדין טמש.

התוכחה לזה, ממה שמצינו בענין עגלה ערופה בסוף פ' שופטים, שהוקנים היו אומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו, ונאמרו על זה במשנה סוטה (מ"ה ב') וכי על דעתנו עלתה שוקני בית דין שופכי דמים הן, אלא שלא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזון, ולא ראינוהו ופטרנוהו בלא לוייה, ופירש רש"י: לא בא לידינו ופטרנוהו, היינו ידינו לא שפכו, אלא נהרג על ידינו ופטרנוהו בלא מזונות והוצרך ללסטם את הבריות וע"י כך נהרג, ולא ראינוהו והנתנוהו יחידי בלא חבורה, היינו ועינינו לא ראו, ע"כ, וכן פירשי שם (בדף ל"ח ע"ב) ופטרנוהו בלא מזונות, כלומר קלמזונות הוצרך ולא היה לו, וראה אחד נושא מזונות ובא לחוספם ממנו לאונס רעבון ועמד זה עליו להרגו, ובלא לוייה, חבורה שילך עמהם, ע"כ, (ועיין בדעת זקנים בעלי התוס' בפ' ויגש עה"פ וידברו אליה את כל דברי יוסף מ"ש בזה על מאמרם ז"ל סימן מסר להם כשפירש ממנו היה עוסק בפירשה עגלה ערופה), מבואר מכאן דאם היה בא לידם, והיו פוטרם

ולפי זה יוצא דכיון שאמרו שהמחטיאו הרי הוא כאילו הורגו, ועוד חמור יותר מהתורגו, ממילא מובן שגם במחטיאו כך היא המדה, דלאו מדוקא מחטיאו בדין, אלא גם אם היה באפשרותו לסייע לו באיזה סיוע אם בגופו או

בלבבו ובדומה, שעל ידו היה נמנע מן החטא, והוא התרשל בזה, נקרא גם מחטיאו.

הנה בענין מזהא כבר אמרו (שבת ג"ד ב') כל מי שאפשר לו למחות על אנשי ביתו או על אנשי עירו ולא מיתה, נתפס עליהם, אולם מכאן יש לנו לכאורה לימד דאפילו אין בכחו למחות, ורק שיש בידו לעזור לו באיזה אופן שיקרא, אפילו רק בתצאת ממנו, ג"כ מחוייב להתאמץ בכל כחו ומאדו כדי שלא יבוא בר ישראל לידי חטא, ולא עה, אלא אפילו רק שלא שם לב ולא נתעורר לחפש איזה דרך שאולי תהיה זו סיבה שעל ידה ימנע מלעבור העבירה, הוא ג"כ נכלל במדה ידועה בכלל מחטיאו, ע"י שלא עשה פעולה שהיתה בידו למנעו מהחטא, וכמו שמצינו כאן בעגלה ערופה דאם לא שמו לב להשגיח עליו ליתן לו מזונות וללחוחו, אינם יכולים כבר לומר ידינו

בע"ה.
ב' דר"ה אייר תשל"ג.
מע"כ מה"ר ירוחם פראס שליט"א.
הנה בדבר אשר התחילו איוה בתורים מהישיבה לעשן חשיש (מעראואנא), פשוט שהוא דבר אסור מכמה עיקרי דינים שבתורה חזא שהוא מקלקל ומכלה את הגוף, ואף אם נמצאו אנשים בריאים שלא מויק להם כל כך אבל מקלקל הוא את הדעת ואינם יכולים להבין דבר לאשורו שזה עוד יותר חמור שלכד שמנע עצמו מלמוד התורה כראוי הוא מניעה גם מהפלה וממצות התורה שעשיה בלא דעת הראוי הוא כלא קיימט. נצידי שהוא גורם תאוה גדולה אשר הוא יותר מתאוה אכילה וכדומה הצריכים להאדם לחיותו ויש שלא יוכלו לצמצם ולהעביר תאותם, והוא אסור החמור שנאמר בבן סורר ומורה על תאוה היותר גדולה שיש לו לאכילה אף שהוא לאכילת כשרות, וכ"ש שאסור להביא עצמו לתאוה גדולה עת יותר ולדבר שליכא שום צורך להאדם בזה שהוא אסור, ואף שלמלקות נימא שאין עונשין מן הדין מ"מ לאיסורא דאי עובר על לאו זה ואיכא גם הטעם דאיכא בבן סורר ומורה שפסוהו שילטסם את הבריות כדאיתא בסנהדרין בפ' בן סורר (פ"ח ע"ב). ועוד שהאב והאם של אלו שמעשנין זה מצטערין מאד אשר עוברין על מצות כבוד אב ואם. ועוד איכא אסור העשה דקדושים תהיו כפירוש הרמב"ן בחומש. וגם הם גורמים לאיסורים הרבה אחרים לבד זה, סוף דבר הוא פשוט וברור שהוא מאיסורים חמורים וצריך להשתדל בכל היכולת להעביר טומאת זו מכל בני ישראל ובפרט מאלו שלומדין בישיבות. והנני ידיו מקידו.

משה פיינשטיין

לא שפכו את הדם הזה, ואע"פ שלא היה זה אלא מחיטא הדעת מבלי שימת הלב, אם כן גם בענין המחטיאו שקשה מהתורגו, צריך שימת הלב ועיין פסיחא לפשות כל היכולת כדי להציל אדם מישראל מן החטא, ולעשות כל מה שבידו שלא יבוא לידי חטא.

ואף דעמון ומואב שאמרו עליהם דקשה המחטיאו יותר מן התורגו, הם החטיאו את ישראל ממש, אולם כיון שחכמינו ז"ל גמרו אומר שהמחטיאו קשה מן התורגו, מובן פשוט שבידאי אינו קל מהתורגו, ואם בתורגו מצינו מדה זו, כן הוא גם במחטיאו, ואם אמנם שבידאי אדם אין מחייבים אותו כותרגו, אבל בדיני שמים הוא חמור מהתורגו, לפי מה שלמדו חז"ל בספרי, והדבר מלמדנו ומעוררנו לד כמה החיוב לחוק לאדם מישראל למנעו מן החטא, ולהביאו אל המצוה.

(3)

"מצא או מוצא"

7) מצאתי
פי יקח איש אשה חדשה (כד, ה)

8) אמר
סימון

הנה כמשנה [גיטין דף צ' ע"א] נחלקו בזה התנאים, דב"ה אומרים אפילו הקדיחה תבשילו, ורבי עקיבא אומר אפילו מצא אחרת נאה הימנה וכו'. לכאורה זה טעון הסבר, דמדוע תתיר התורה לאיש לגרש את אשתו אך ורק כשביל שהקדיחה תבשילו או משום שמצא אחרת נאה הימנה, וכי מה חטאה זו שתהא מגורשת?

איתא בגמ' (ברכות ח ע"א): "במערבא כד נסיב איניש איתתא, אמרי ליה: מצא או מוצא, מצא זכתיב: 'מצא אשה מצא טוב', מוצא דכתיב: 'מוצא אני מר ממות את האשה'". וצריך ביאור מדוע "מצא" הוא לשון המבטא אשה טובה ו"מוצא" אשה רעה. ונראה לבאר, שגרמז כאן שמי שפעם אחת "מצא" אשה ואינו בודק כל יום אם היא מתאימה לו או לא - יש לו חיים טובים, אבל מי ש"מוצא" אשה, היינו שכל יום חושב מחדש האם זהו זיווגו - זהו מצב מר ממות.

אמנם נראה שכאן ירדה התורה לבאר לנו מהו ענין הנישואין. והיינו שכל אדם צריך לחשוב על אשתו שהיא היותר חכמה והיותר נאה והיותר טובה משאר הנשים שבעולם (וכן היא צריכה לחשוב כן עליו). ואם יתכן שהוא מצא אחרת נאה הימנה נמצא ששוב הוא אינו מחשב את אשתו להכי נאה וא"כ זהו סימן שאין זיווגם עולה יפה. וכן הוא בענין הקדיחה תבשילו, דהנה זה כלל שאין אדם רואה חובה לעצמו, ואם למשל במקרה הפליט דבר מה מפיו מה שלא היה רוצה להגיד, זה ודאי דלא שייך שיכעוס על לשונו - שהרי הוא לשונו ולשונו הוא, וא"כ אם הוא מרגיש איזה טענה כמה שהיא הקדיחה תבשילו זהו סימן שהוא אינו מרגיש את האיחוד ביניהם כראוי ואין זיווגם עולה יפה, ולכן יכול הוא לגרשה. ונמצא שהקדחת התבשיל אינו סיבת הגירושין. אלא מה שמרגיש זה לחביעה עליה זה הוא סיבת הגירושין, ודו"ק היטב בזה.

והנה נאמר בפסוק: "כה אמר ה' מצא תן במדבר" (ירמיה לא, א), נקט הכתוב לשון "מצא", והיינו שאחרי שהשי"ת בחר בעם ישראל בהוציאם ממצרים, מעתה אין הדביקות שלנו בקב"ה תלויה במצבנו כל רגע, אין הקב"ה בודק אותנו תדיר אם אנו ראויים או לא, אלא אנחנו שייכים לו ית' בלי אפשרות של ניתוק.

והיסוד לזה הוא המשך הפסוק שם: "עם שרידי חרב". משל למה הדבר דומה? אדם נשא אשה, ובזמן החתונה היתה מקושטת ולבושה בבגדים יקרים. אחרי גמר החגיגות ראה והנה היא לבושה באופן פשוט ובלי תכשיטים. אמר אותו אדם: הרי זה מקח טעות, לא התחתנתי עם אשה כזו. אבל מי שנושא אשה לבושה בלויי סחבות, אינו יכול לומר אח"כ דבר, כי באיזה מצב שתהיה - לא יהיה מצבה גרוע יותר מהמצב בו נשא אותה.

וכך הקב"ה לקחנו ממצרים במצב השפל ביותר. שקועים היינו במ"ט שערי טומאה, ולגרוע מזה ודאי לא נגיע, ואם במצב זה לקח אותנו אליו - שוב לא שייך שהקשר ינתק.

מהים יבשה זה דבר קשה כשביל הקב"ה¹². וכמו כן ענין הזיווג, כלומר ההתקשרות בין שני גופים שונים להיות גוף אחד, זה התקשרות שהיא למעלה מטבע האדם שהטביע השי"ת בעולמו, ולכן קשה הזיווג כקריעת ים סוף.

ונראה שבכדי להקל על העבודה הקשה הזאת ברא הקב"ה את הזכר והנקבה כאופן שהם שתי חלקים מגוף אחד, וזה הוא הכיאר בדברי חז"ל שארבעים יום קודם יצירת הולד מכריזין כת פלוני לפלוני, והכוונה בזה הוא שמיד בתחילת יצירתו של האדם הרי הוא כבר באמת חלק אחד עם המיועדת לו, וכבר מתחילת הויתם הם כשני חלקים מגוף אחד וכל אחד מהם באמת הוא רק חצי מדבר שלם, ולכן כשהם מזדווגים זה עם זה הם באמת משלימים את החצי החסר, ורק כאופן זה יכולים הם להגיע לידי המטרה העיקרית של הנישואין - האיחוד לגוף אחד, ודו"ק.

והנה באמת זו מדרגה קשה להשיג, כי איך יתכן ששני בני אדם שונים יתמזגו ויתאחדו להיות כמעט כמו גוף אחד, ולכאורה זה לגמרי נגד הטבע. ובאמת זהו ביאור מאמרם [סוטה דף ב' ע"א]: וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, דלכאורה מה שייך "קשה" קמיה קודשא בריך הוא, והלא הוא ברא את העולם כולו באתא קלילא דלית בה מששא, ומה הקושי בשבילו לקרוע את ים סוף. אלא כיאר הדבר הוא שה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג' פ"ט), והיינו שכל מה שהטביע הקב"ה בעולם נעשה ע"פ חכמת הכורא, ולכן כשהוא צריך לשנות את הטבע הרי זה חריגה מדרך החכמה, והרי זה כמו שמאלצים לאדם חכם לעשות דבר שטות שזה דבר מאד "קשה" כשבילו, ולכן לעשות

26

31

36

41

9) אמר

10) אמר

אשר אתה בא שמה לרשתה ע"פ רוב במקום שמזכיר הכתוב ירושת הארץ יאמר אשר ה' אלהיך נותן לך וכאן לא הזכיר נתינת ה'. לכן פי' שבשכר שהאמינו בה' ובאו לארץ בשכר זה ירשו שלא בתורת מתנה. ורמז הכתוב זאת בפ' הרבית מפני שאמר כאן שמי שיסרב לקחת רבית בעבור האמונה בה' יהיה שכרו ברכה

(4)